

*Слободяник Ю. Б., Сиротенко Н. А.
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, Україна
e-mail: yslobodyanik@gmail.com
e-mail: nsirotenko@ukr.net*

DIGITAL-ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

Конкурентоспроможність національної економіки на світових ринках напряму залежить від широкомасштабного впровадження цифрових (digital) технологій, що є необхідною умовою інновацій та значно впливає на ринок праці та тип навичок, потрібних суспільству. Сьогодні спостерігається зміна структура зайнятості, що призводить до автоматизації рутинних завдань і виникнення нових видів робіт. Сфера бухгалтерського обліку, оподаткування, аналізу та аудиту належить до тих напрямів, які вимагають набуття цифрових компетенцій.

Поширення digital-технологій викликає у суспільстві побоювання, що найближчим часом зникне необхідність у багатьох професіях, до яких, зокрема, відносять і професію бухгалтера. Разом з тим фахівці Європейської Комісії наголошують, з одного боку, на необґрунтованості таких висновків, а з іншого – на викликах, що виникають у сфері освіти щодо підготовки кадрів з адекватними для цифрової сфери навичками [1]. Відповідні навички мають включати не лише здатність працювати у цифровому середовищі, але й креативність, високий рівень когнітивних і міжособистісних навичок.

У відповідь на сучасні виклики Європейський Союз ухвалив Стратегію створення Єдиного цифрового ринку (Digital Single Market), спрямовану на розкриття цифрових можливостей для людей і бізнесу та підвищення позицій Європи як світового лідера в цифровій економіці. Україна активно долучилася до цього процесу. Так, на початку 2018 року Кабінет Міністрів України ухвалив Концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки, яка передбачає виконання комплексу завдань, покликаних позитивно

вплинути на економіку, бізнес, суспільство та життєдіяльність країни в цілому [2].

Поширення цифрових інфраструктур, таких як інфраструктури ідентифікації, відкритих даних, блокчейн, електронних розрахунків і транзакцій, електронної комерції, електронного урядування тощо, вимагають відповідних компетенцій і навичок фахівців у сфері обліку та оподаткування. Підготовка конкурентоспроможних фахівців потребує інноваційних підходів у навчанні. Насамперед, це стосується організації освітнього процесу – застосування цифрових платформ, активних методів навчання, впровадження нових інформаційних та освітніх технологій, дистанційної форми освіти з використанням когнітивних та мультимедійних технологій і сучасних навчально-методичних матеріалів. Водночас не менш важливим є переосмислення змістовного наповнення освітньо-професійних програм, що мають забезпечувати формування відповідних компетенцій та програмних результатів.

На сьогодні більшість закладів вищої освіти в Україні намагаються оновлювати зміст дисциплін, що викладаються, орієнтуючись на запити роботодавців. Особливо це стосується спеціальності «Облік і оподаткування», де навчання навичкам ведення бухгалтерського, управлінського, податкового обліку та підготовки звітності відповідає вимогам чинного законодавства та міжнародних стандартів і проводиться з використанням найбільш поширених програмних продуктів (наприклад, М.Е.Дос, Master:Бухгалтерія, ISpro, Галактика ERP тощо). Крім того, студенти мають можливість протягом навчання скласти професійні екзамени з отриманням відповідних сертифікатів, що підвищує їх конкурентоспроможність на ринку праці.

Разом з тим пришвидшений розвиток digital-технологій обумовлює потребу у нових знаннях у фахівців з обліку та оподаткування. Інноваційній підхід полягає в запровадженні дисциплін, що формуватимуть нові фахові компетентності, уміння працювати на цифровому робочому місці. І хоча пропозиції університетів щодо запровадження нових спеціалізацій щороку зростають, у більшості випадків вони розраховані на сучасні професії, а не на

ті, що будуть затребуваними найближчі 10-15 років.

Отже, концепцію підготовки фахівців з обліку та оподаткування в ОНЕУ доцільно переорієнтувати на формування цифрових компетенцій, що враховуватимуть тенденції світового ринку праці щодо розвитку професії. Наприклад, у ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» з 2018 року започатковано спеціалізацію «Диджитал-облік», навчальний план якої містить такі дисципліни, як «Цифрова економіка», «Програмування систем обліку та оподаткування», «Інтегровані інформаційні системи в обліку і оподаткуванні», «Звітність підприємств в умовах цифрової економіки», «Інтелектуальний аналіз даних в обліку та аудиті» тощо [3].

Безумовно, організація освітнього процесу та його наповненість взаємопов'язані та вимагають фінансового забезпечення. Утім стратегічне мислення освітян, зокрема при розробці нових освітньо-професійних програм, дозволить забезпечити якість підготовки фахівців. На нашу думку, доречно звернути увагу на дослідження, що прогнозують тенденції суспільного розвитку. Такий підхід у поєднанні з запровадженням дуальної форми здобуття освіти дасть можливість готувати конкурентоспроможних фахівців, які будуть здатні виконувати не лише традиційні кваліфікаційні завдання, але й матимуть достатній рівень знань для обіймання нових посад, зокрема бухгалтера-програміста, віртуального бухгалтера, digital-аналітика, digital-аудитора тощо.

Список використаних джерел:

1. A concept paper on digitization, employability and inclusiveness: the role of Europe. URL: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/digital-single-market-mid-term-review>. (дата звернення: 29.01.2019).
2. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації : розпорядження Кабінету міністрів України від 17.01.2018 № 67-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80> (дата звернення: 29.01.2019).
3. Петрик О.А. Вплив диджитал-технологій на підготовку бухгалтерів та аудиторів // Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасна парадигма в умовах сталого розвитку: зб. матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 90-річчю від дня народження д.е.н., проф. Василя Васильовича Сопка; 7 грудня 2018 року. К.: КНЕУ, 2018. – К.: КТ «Забеліна-Фільківська Т.С.» і Компанія Київська нотна фабрика, 2018. – С. 231-233.